

Het Legermuseum in Delft

Er zijn landen in Europa met een rijkere militaire traditie dan die van ons. Erg krijgshaftig zijn we in Nederland de laatste driehonderd jaar nu eenmaal niet geweest, uitgezonderd dan bij het optreden in 'ons' Indië en tegen onze zuiderburen, nog langer geleden. Tot grootse daden heeft dat sabelgekleetter allemaal niet geleid. Ja, bij de finale afrekening met Napoleon heeft het Nederlandse leger zich nog dapper geweed. Maar hoeveel helden kent het leger eigenlijk, afgezien van de Leeuw van Waterloo? Zeehelden waren er genoeg om hele woonwijken te voorzien van straatnamen; op het water valt er eer te

behalen door in uitzichtloze situaties de lont in het kruitvat te gooien. Maar op het land zijn stoute staaltjes wat minder vaak vertoond.

Het Legermuseum in Delft is ook niet bedoeld om het martiale verleden van onze krijgsmacht bijzonder te benadrukken; het museum is er om de dagelijkse geschiedenis van het leger in ons land te laten zien. Bovendien: bij ons kent niet iedere generatie militairen haar eigen oorlog, zoals dat in Engeland en de Verenigde Staten wel het geval is. Bij ons moeten militairen vooral in vredesstijd presteren. Of beter, om een pijnlijk onderwerp aan te snijden: bij vredesoperaties. Maar we hebben een leger en er is in een verder verleden genoeg gevochten in onze contreien. Daarmee is dus een museum gerechtvaardigd, dat volgens zijn mission statement – zo noemen ze het in Delft echt! – van de integrale geschiedenis van de Nederlandse strijdkrachten een representatief beeld wil geven, *'als onderdeel van de militaire geschiedenis van Nederland in maatschappelijke en internationale context'*. Het komt erop neer dat je vooral te zien krijgt hoe de soldaten er in de afgelopen tweeduizend jaar bijliepen, welke wapens ze gebruikten en hoe ze vochten.

Het Legermuseum beschikt over een vaste opstelling waarin het Romeinse leger met zijn Germaanse hulptroepen, het ridderleger, het Staatse leger, de Grande Armée en het leger in de negentiende en in de twintigste eeuw zijn opgenomen.

Er staan veel gewapende poppen met snorren in uniform, zodat goed te zien is waarmee de militairen in vroeger dagen waren uitgerust: slag- en steekwapens, pistolen en geweren, kanonnen, mortieren, alles is er. Ook onze trouwe viervoeters krijgen in het muse-

um hun plaats: paarden voor een stuk 7-veldgeschut en voor een veldkeuken en een trekhond onder de mitrailleurkar. Verder zijn er ook nog pantserwagens, tanks en Duitse 'Vergeltungswaffen' opgesteld. Allemaal materiaal dat door Nederlandse soldaten, of door vreemde troepen op ons grondgebied, gebruikt is.

Er hangt zelfs een bemande V-1 in het museum, een Duits kamikazevliegtuig, wel gebouwd maar nooit gebruikt. De Führer zelf was tegen het inzetten ervan.

Ook probeert men in het museum de geschiedenis van de krijgskunst zichtbaar te maken. In een platte vitrinekast is te zien hoe een Romeinse legermacht met hulptroepen, gedisciplineerd in een schaakbordopstelling, in gevecht is met een, zonder orde vechtende, Germaanse stam. De Germanen breken door de voorhoede van de Romeinen heen, maar zonder veel moeite zal de Romeinse veldheer met enkele centuriae de doorbraak afgrenzen. Hoe de Romeinen op het slagveld konden communiceren en waarom ze zo geordend konden vechten, wordt in een andere vitrine duidelijk gemaakt.

Door middel van verschillende opstellingen, waaronder een diorama en een grote vitrine met het zich verplaatsende Staatse leger, kun je een indruk krijgen van de wijze waarop strijd werd geleverd in de Tachtigjarige Oorlog en van de verbeteringen die Prins Maurits in het leger wist aan te brengen. Uiteraard is er ook veel over de Tweede Wereldoorlog te zien, en met name het zware werk: van Nederlandse kant onder andere 75 mm luchtdoel-

geschut, compleet met luisterposten, die moesten waarschuwen voor naderende vijandelijke vliegtuigen, en zoeklichten, een houwtser (15 cm lang staal) en een stuk PAG (47 mm pantserafweergeschut). Verder twee Nederlandse militairen op een BSA-motor met zijspan waarop een Lewis mitrailleur met trommel gemonteerd is. Met zo'n mitrailleur kon je alleen maar korte vuurstoten geven anders liep hij vast, zoals velen gemerkt hebben in de meidagen van 1940.

Hoewel je er niets mag aanraken, staat in dit museum heel wat tastbare geschiedenis: dit zijn nu de wapens waarmee 'onze jongens' het toen moesten doen.

Het mooiste is het diorama van een loopgraaf bij de Grebbeberg. Alle details kloppen, de hulzen, het van een helm verwijderde plaatje van het wapen van Nederland, zelfs het pakje sigaretten 'ergens in Nederland' dat op de grond ligt.

Lesmateriaal

Alles wat in het museum staat nodigt uit tot vertellen: een verhaal over de Romeinen in Nederland, over ridders, over de eerste kanonnen en geweren, over Prins Maurits, over de Tiendaagse Veldtocht, over de Greb en over politieke acties, om maar wat van de meest bekende thema's op militair gebied te noemen. Natuurlijk is het onmogelijk om met een klas bij ieder onderwerp even lang stil te staan, daarvoor is het museum te groot. In overleg met de educatieve dienst kan gekozen worden om wat meer aandacht aan bepaalde onderwerpen te besteden. Zo is er leerlingmateriaal gemaakt bij de Romeinen, de Tweede Wereldoorlog en het leger in de zestiende eeuw. De leerlingen kunnen de opdrachten zelfstandig maken, maar met wat begeleiding zien ze echt, zoals u weet, veel meer.

Naast de vaste tentoonstelling kent het museum ook wisseltentoonstellingen. Een paar jaar geleden was dat 'Romeinen op natte voeten', over het Romeinse leger in onze contreien. Die tentoonstelling was bedoeld voor leerlingen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs en de eerste klas van de basisvorming. Het begin van de rondleiding was heel apart, want als de leerlingen de binnenplaats van het voormalige Armentarium, waar het legermuseum gevestigd is, inkwamen,

werden ze verwelkomd door een legionair van vlees en bloed, die hen vervolgens rondleidde over de tentoonstelling.

Voor een van de huidige wisseltentoonstellingen, die 'Van Maurits tot Munster. Tactiek en triomf van het Staatse Leger', is weer een oudgediende opgetrommeld; een piekenier is ingehuurd om de laat twintigste-eeuwse kinderen te vertellen hoe hij met zijn strijdmakkers de krijg onder leiding van Maurits bedreef.

De andere wisseltentoonstelling gaat over batikdoeken met militaire patronen, die Nederlandse soldaten in Indië hebben laten maken.

In voorbereiding zijn een tentoonstelling over ridders (bedoeld voor het basisonderwijs) en over de invloed van het uniform op het modebeeld (voor de bovenbouw VO en de mode- en textielopleidingen).

Zelfstandig historisch onderzoek

Het Legermuseum biedt leerlingen uit de bovenbouw van het voortgezet onderwijs de gelegenheid om zelf onderzoek te doen naar een onderwerp uit de militaire geschiedenis. De museumbibliotheek is voor hen opengesteld. Er kunnen per jaar maximaal zestig leerlingen begeleid worden bij zo'n onderzoek.

Het afgelopen jaar hebben een aantal leerlingen als 'pilot-project' een onderwerp uit de Tweede Wereldoorlog onderzocht. Dat is goed verlopen. Nu zijn de leerlingen vrij zelf een onderwerp uit te kiezen uit de hele militaire geschiedenis. Dit alles in het kader van – u raadt het al – de Tweede Fase.

Omdat voor een onderzoek het museum zeker zo'n drie a vier keer bezocht zal moeten worden, is dit dus typisch iets voor scholen uit de directe omgeving van Delft.

Legermuseum

Korte Geer 1
2611 CA Delft
Tel. 015-2150500.

Openingstijden:

dinsdag t/m vrijdag 10.00 - 17.00 uur;
zaterdag, zon- en feestdagen
12.00 - 17.00 uur.

Voor meer informatie:

Educatieve Dienst, Saskia Smit.
Tel. 015-2150500.

Zelfstandige rondleiding Tweede Wereldoorlog

Deze rondleiding moet je zelfstandig doen, zonder dat je informatie mag vragen aan je begeleiders of medeleerlingen. Probeer eerst de vraag zo goed mogelijk tot je door te laten dringen, kijk dan in de vitrine en beantwoordt dan de vraag.

Gebruik eigen pen en papier

Onderzoeksplan

Zelfstandig historisch onderzoek

Naam leerling	Klas
Naam leerling	Klas
Vak 1	
Vak 2	
Begeleider	Paraaf/Datum

